

ТЕЗИ

звітної науково-практичної конференції 20 квітня 2011 р. в Інституті професійно-технічної освіти НАПН України, старшого наукового співробітника лабораторії професійної орієнтації і виховання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, кандидата педагогічних наук Вовковінського Миколи Івановича

Микола ВОВКОВІНСЬКИЙ

Саморозвиток особистості викладача ПТНЗ у процесі його педагогічної діяльності

Розглядається саморозвиток особистості викладача ПТНЗ, скерований на розвиток загальнопрофесійних та особистісних спеціальних якостей, мають соціальне спрямування.

Рассматривается саморазвитие личности преподавателя ПТНЗ, направленное на развитие общепрофессиональных и личностных специальных качеств, имеют социальное направление.

Self-development of personality of teacher vocational training school, directed on development of the in general lines professional and personality special qualities is examined, have social direction.

Саморозвиток, самоосвіта, самовиховання, самооцінка

Саморазвитие, самообразование, самовоспитание, самооценка

Self-development, self-education, self-education, self-appraisal

Із соціально-філософської точки зору людина є частиною природи і водночас, завдяки тому, що вона живе в суспільстві, є діяльною, креативною, мислячою істотою, тобто постає у цих основних визначеннях, які тісно поєднані між собою на основі космопланерного. Виходячи з цього, саморозвиток особистості необхідний для найповнішої реалізації себе в цьому житті з метою свідомого керування своїм багатограним розвитком.

Також, актуалізація в людини мотиву саморозвитку підсилює її мотивацію до діяльності, тому що за способом діяльності людини можна судити про її інтелектуальні, особистісні та ділові якості. Таким чином, саморозвиток особистості має стати основним завданням освіти, тому ще в студентів необхідно розвивати відчуття відповідальності за те, як вони навчаються. Отже, **саморозвиток** особистості викладача ПТНЗ характеризується **самоосвітою, самовихованням і самооцінкою**. Всі ці складові мають становити таку ж нерозривну єдність, як освіта і виховання і таке становлення особистості направлене, в першу чергу, на її соціально-економічну та професійну самореалізацію.

Коротко характеризуючи складові саморозвитку (**самоосвіта, самовиховання і самооцінка**), потрібно сказати, що **самооцінка** дозволяє правильно оцінити свій духовний і фізичний стан, свої відношення з навколишнім світом та іншими людьми. Самооцінка особистості дозволяє осмислювати свої дії і приводить до усвідомлення особистості самої себе, (стати насправді самим собою - «Я-концепція»), а це в свою чергу залежить від аналітичного розуму, який повинен переважати над реактивним. Отже, тільки в цьому випадку людина здатна до саморозвитку, і тільки в цьому випадку вона зможе самостійно ставити перед собою цілі і працювати над їх досягненням, виходячи із самооцінки своєї особистості. Тому потрібно найбільш повно задовольняти потреби викладача у саморозвитку до якого належать психічні процеси, швидкісне і продуктивне засвоєння інформації, ораторські навички, педагогічна комунікативність тощо, у результаті чого особистість стає соціально адаптованою. Проте соціальна адаптованість не повинна протидіяти «Я-концепції», тобто самовираженню особистості.

Таким чином, справжнім учителем, викладачем можна стати тоді, коли він є соціально розвинутою особистістю. Професійна освіта забезпечує можливість пізнання майбутніми вчителями очікуваної професійної діяльності на рівні наукового осмислення процесів навчання і виховання, що

звісно прискорює усвідомлення викладачем своєї соціальної ролі, хоча психологічний саморозвиток особистості потребує значного вдосконалення.

Отже, саморозвиток особистості викладача ПТНЗ, як правило, скерований на розвиток загальнопрофесійних (дисциплінованість, відповідальність, організованість, спостережливість, справедливість, чесність, щирість, розсудливість, терпеливість, стриманість та ін.) та особистісних спеціальних якостей (урівноваженість, емпатія, педагогічна інтуїція, пам'ять, комунікативність, комунікабельність, оптимізм, раціональна емоційність, розумова активність тощо) і мають соціальне спрямування.